

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 306/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 342/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 342/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Martin vo veci vedenej pod sp. zn. 20 P 342/2010 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov), ktoré j e Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Vladimíra Kašubu, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 306/2014-13 z 18. júna 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 342/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„Dňa 29. 10. 2010 podala matka návrh na zákaz styku mňa ako otca s maloletým dieťaťom. Konanie sa vedie na Okresnom súde Martin pod sp. zn.: 20P/342/2010... dňa 10. 06. 2011 bolo na pojednávaní rozhodnuté o nariadení znaleckého dokazovania. Keďže viac ako štyri mesiace mi nebolo toto rozhodnutie doručené, podal som dňa 21. 10. 2011 sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke Okresného súdu Martin. Tá vo svojej odpovedi zo dňa 18. 11. 2011 sp. zn.: Spr. 2053/11 uviedla, že moja sťažnosť je opodstatnená a za vzniknuté prietahy v konaní sa mi ospravedlnila... Dňa 26. 06. 2012 vydala zákonná sudkyňa rozsudok, ktorým mi zakázala styk s maloletou dcérou. Dňa 30. 07. 2012 vydala zákonná sudkyňa ďalší rozsudok – dopĺňací, ktorým rozhodla, že rozsudok zo dňa 26. 06. 2012 je predbežne vykonateľný... Na moje odvolanie boli oba rozsudky uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 9CoP/96/2012 zo dňa 15. 11. 2012 zrušené a vec bola vrátená Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie. Toto rozhodnutie som si bol vyžiadať na Okresnom súde Martin potom, ako mi Krajský súd v Žiline potvrdil, že už bol spis expedovaný na prvostupňový súd, hoci Okresný súd Martin ho nemal zapísaný ako vrátený... Po doručení zrušujúceho rozhodnutia podala matka návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorému Okresný súd Martin vyhovel a vydal dňa 08. 03. 2013 uznesenie o nariadení predbežného opatrenia sp. zn.: 20P/342/2010-317. Uvedené uznesenie potvrdil aj odvolací súd a to tak, že v súdnom spise nie je zdokumentované prijatie elektronickou podateľňou, osobitne, ak došlo k zmene senátu oproti rozhodnutiu o zrušení rozsudku zo dňa 26. 06. 2012. Od tohto dňa Okresný súd Martin ustanovoval znalca... Znalecký posudok bol súdu doručený dňa 13. 12. 2013 a mne až 06. 02. 2014. Keďže posledné pojednávanie bolo dňa 26. 06. 2012, podal som dňa 18. 02. 2014 znova sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke Okresného súdu Martin. Táto vo svojej odpovedi sp. zn.: Spr 2026/14 - I. zo dňa 12. 03. 2014... konštatuje, že moja sťažnosť je dôvodná a že celková dĺžka konania vzhľadom na jeho charakter je neprimeraná. Na pojednávanie určené na deň 12. 03. 2014 súd nepredvolal znalca a tak musel určiť ďalší termín pojednávania a síce na 13. 05. 2014. To znamená, že ani po takmer štyroch rokoch nie je stále vo veci rozhodnuté...

Konanie o návrhu matky je konaním v zmysle piatej hlavy tretej časti Občianskeho súdneho poriadku v aktuálnom znení (ďalej len OSP). V zmysle ustanovenia § 176 ods. 3

OSP je súd v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých povinný rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa začatia konania. Okresný súd Martin túto vnútroštátnu úpravu dĺžky konania (ktorou zákonodarca aj vzhľadom na medzinárodnoprávnu úpravu vyjadril osobitný záujem pri týchto konaniach na rýchлом a efektívnom konaní a rozhodovaní) prekročil sedemnásobne.

Ani rozhodnutie Okresného súdu v Martine zo dňa 26. 06. 2012 vzhľadom k obsahu a výrokom uznesenia odvolacieho súdu (Krajský súd v Žiline sp. zn.: 9CoP/96/2012 zo dňa 15. 11. 2012), nie je možné považovať za odstránenie pretrvávajúceho stavu právnej neistoty.

Ja som svojim konaním nedal príčinu k takto dlhému obdobiu rozhodovania a ani nekonania...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. za: 20P/342/2010 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn.: 20P/342/2010 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- EUR..., ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08,- EUR..., ktorú je Okresný súd Martin povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 2 P 342/2010:

Dňa 29. októbra 2010 matka maloletej [REDAKOVANÉ] doručila na okresný súd návrh na zákaz styku s maloletým dieťaťom, ktorý smeroval proti sťažovateľovi (otcovi maloletej). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 20 P 342/2010.

Dňa 12. novembra 2010 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila „*návrhy na vykonanie dokazovania*“.

Dňa 19. novembra 2010 sťažovateľ prevzal návrh.

Dňa 26. novembra 2010 [REDAKOVANÉ] oznámila, že prevzala zastupovanie sťažovateľa.

Dňa 6. decembra 2010 okresný súd uznesením sp. zn. 20 P 342/2010 ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine za kolízneho opatrovníka maloletej.

Dňa 11. januára 2011 okresný súd vyzval účastníkov na vyjadrenie sa k návrhu v lehote 10 dní.

Dňa 28. januára 2011 sa k návrhu vyjadril sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne. V ten istý deň bolo doručené ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na pojednávaní nariadenom na 2. február 2011.

Dňa 2. februára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Prítomný bol len kolízny opatrovník. Bolo odročené na neurčito.

Dňa 8. februára 2011 právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala konajúcu sudkyňu o nariadenie pojednávania okrem obdobia od 27. februára 2011 do 7. marca 2011, pretože v tom čase bude mimo Slovenska.

Dňa 16. mája 2011 navrhovateľka doručila listinné dôkazy.

Dňa 10. júna 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Bolo odročené na neurčito. Mal byť vypracovaný znalecký posudok znalcom z odboru detskej psychológie. Právni zástupcovia účastníkov mali v lehote 7 dní oznámiť otázky pre znalca.

Dňa 16. júna 2011 právna zástupkyňa sťažovateľa doručila otázky pre znalca. Súčasne doručila „*námietku zaujatosti kolízneho opatrovníka*“.

Dňa 17. júna 2011 právna zástupkyňa matky doručila otázky pre znalca.

Dňa 20. júla 2011 sťažovateľ udelil plnú moc JUDr. Kašubovi.

Dňa 16. novembra 2011 okresný súd uznesením sp. zn. 20 P 342/2010 nariadil znalecké dokazovanie.

Dňa 29. novembra 2011 znalec [REDAKOVANÉ] oznámil, že je veľmi zaneprázdnený, a požiadal, aby súd ustanovil iného znalca.

Dňa 30. novembra 2011 [REDAKOVANÉ] vrátila súdu obálku s uznesením zo 16. novembra 2011 s tým, že už sťažovateľa nezastupuje.

Dňa 30. novembra 2011 sťažovateľ zložil zálohu 250 € na znalecké dokazovanie.

Dňa 30. decembra 2011 okresný súd uznesením zrušil uznesenie zo 16. novembra 2011 o ustanovení znalca [REDAKOVANÉ] a ustanovil znalkyňu [REDAKOVANÉ] s tým, že znalecký posudok má vypracovať do 80 dní.

Dňa 17. januára 2012 [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vrátila zásielku – uznesenie z 30. decembra 2011, ktorú jej súd zaslal napriek tomu, že oznámila, že sťažovateľa už nezastupuje.

Dňa 30. januára 2012 bol spis zaslaný znalkyni.

Dňa 22. mája 2012 znalkyňa doručila znalecký posudok aj vyúčtovanie.

Dňa 12. júna 2012 okresný súd uznesením sp. zn. 20 P 342/2010 rozhodol o odmene znalkyne.

Dňa 15. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa a vyjadrenie matky maloletej k znaleckému posudku.

Dňa 25. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie úradu práce a sociálnych vecí k znaleckému posudku.

Dňa 26. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľ nebol prítomný, právny zástupca bol prítomný, ostatní účastníci boli prítomní. Bol vyhlásený rozsudok.

Dňa 28. júna 2012 matka maloletej požiadala o predbežnú vykonateľnosť rozsudku.

Dňa 6. júla 2012 sudkyňa požiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku do 26. júla 2012.

Dňa 30. júla 2012 okresný súd rozhodol dopĺňacím rozsudkom o predbežnej vykonateľnosti rozsudku.

Dňa 19. septembra 2012 bol spis doručený Krajskému súdu v Žiline, kde bol zaevidovaný pod sp. zn. 9 CoP 96/2012.

Dňa 14. decembra 2012 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením sp. zn. 9 CoP 96/2012 z 15. novembra 2012, ktorým Krajský súd v Žiline rozsudok súdu prvého stupňa v súvislosti s dopĺňacím rozsudkom zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 30. januára 2013 súd vyzval účastníkov, aby do 15 dní oznámili otázky na kontrolného znalca.

Dňa 25. januára 2013 sťažovateľ podal námietku zaujatosti sudkyne.

Dňa 6. februára 2013 bol doručený návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 18. februára 2013 matka maloletej doručila otázky pre znalca.

Dňa 21. februára 2013 predsedníčka okresného súdu odpovedala na vznesenú námietku zaujatosti.

Dňa 4. marca 2013 okresný súd uznesením sp. zn. 20 P 280/2010 vyzval sťažovateľa na zaplatenie poplatku za vznesenie námietky.

Dňa 5. marca 2013 zákonná sudkyňa zaslala sťažovateľovi svoje vyjadrenie k námietke zaujatosti.

Dňa 4. marca 2013 okresný súd urgoval sťažovateľa na predloženie otázok pre znalca najneskôr do 15. marca 2013.

Dňa 8. marca 2013 okresný súd rozhodol uznesením, ktorým „*dočasne do právoplatného skončenia konania vo veci samej zakazuje styk otca...*“.

Dňa 15. marca 2013 sťažovateľ doručil otázku pre znalca.

Dňa 20. marca 2013 sťažovateľ doručil odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 8. marca 2013.

Dňa 20. marca 2013 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa ostatným účastníkom s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní.

Dňa 4. apríla 2013 sa vyjadrila matka maloletej k odvolaniu otca proti uzneseniu okresného súdu z 8. marca 2013.

Dňa 10. júla 2013 okresný súd uznesením č. k. 20 P 342/2010-344 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znalcom [REDAKOVANÉ]. Zároveň bol spis zaslaný znalcovi s lehotou vypracovania 90 dní.

Dňa 6. novembra 2013 znalec požiadal o opravu uznesenia – opravu číslovania otázok.

Dňa 11. novembra 2013 súd požiadal znalca o zaslanie spisu vzhľadom na potrebu vypracovania opravného uznesenia.

Dňa 2. novembra 2013 okresný súd vypracoval opravné uznesenie.

Dňa 13. decembra 2013 znalec doručil znalecký posudok.

Dňa 3. februára 2014 okresný súd zaslal znalecký posudok účastníkom s tým, aby sa k nemu vyjadrili.

Dňa 5. februára 2014 okresný súd uznesením priznal znalcovi znalečné.

Dňa 28. februára 2014 matka maloletej sa vyjadrila k znaleckému posudku.

Dňa 12. marca 2014 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Bolo odročené na 13. máj 2014 „za účelom zváženia návrhov na dokazovanie“.

Dňa 27. marca 2014 matka maloletej sa vyjadrila k posudku.

Dňa 6. mája 2014 okresný súd žiadal z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Martin zapožičanie spisov.

Dňa 7. mája 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie matky maloletej ku konaniu.

Dňa 13. mája 2014 sa malo uskutočniť pojednávanie. Bolo zrušené a nariadené na 20. jún 2014.

Dňa 13. mája 2014 sťažovateľ požiadal o zmenu termínu, oznámil, že sa môže zúčastniť po 23. júni 2014, preto bol nový termín nariadený na 8. júl 2014.

Dňa 8. júla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, účastníci boli prítomní. Bolo odročené na 7. október 2014 na účely vypočutia znalca, rodičom bola uložená povinnosť oznámiť tie časti posudku, na ktorý má byť zameraný výsluch znalca.

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v podaní č. Spr 582/14 doručenom ústavnému súdu 13. augusta 2014. Okrem chronológie úkonov konajúceho súdu uviedla:

„Jednotlivé úkony, ktoré súd vykonal v priebehu celého konania súvisia s náročným dokazovaním spočívajúcim, nie v právnej (§ 25 ods. 3 Zákona o rodine), ale v skutkovej náročnosti a zložitosti veci vzhľadom na samotný charakter predmetnej veci – návrh na zákaz styku s maloletým dieťaťom, čo významne zasahuje do práv a povinností rodičov a záujmov maloletého dieťaťa, pri nariadení už dvoch znaleckých dokazovaní s predpokladom aj aktuálne výsluchom znalcov na pojednávaní...

Ide o spor, ktorý je časovo náročný, účastníci konania využívali svoje procesné práva, v rámci nich sťažovateľ napr. ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaniach, žiadosti o určenie nových termínov pojednávaní, podávaním námietok. Tiež boli podávané iné návrhy na zverenie mal. dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, o zvýšenie výživného, o vydanie rozkazu na plnenie vo veci styku, súd rozhodoval o pribratí znalcov do konania, na základe návrhov, na ktoré súd v záujme zabezpečovania materiálnych dôkazov a postupov musel reagovať a prihliadať, čo nakoniec vyplynulo aj z celkového priebehu predmetnej veci ako bol od nápadu až do súčasnej doby vedený, s počtom listov spisu už 487...

V konaní pod Spr 2053/11 v odpovedi právnenému zástupcovi sťažovateľa zo dňa 18. 11. 2011 bola sťažnosť na prieťahy v konaní považovaná za opodstatnenú vo vzťahu k neprimerane dlhej lehote na vypracovanie uznesenia o ustanovení znalca, o ktorom ustanovení bolo rozhodnuté na pojednávaní dňa 10. 06. 2011 s vypracovaním uznesenia o ustanovení znalca dňa 16. 11. 2011, z dôvodov práceneschopnosti sudkyne a čerpaním dovolenky, pričom za vzniknuté prieťahy sa súd ospravedlnil. V konaní pod Spr 2026/14 – I. v odpovedi právnenému zástupcovi sťažovateľa zo dňa 12. 03. 2014 bola taktiež sťažnosť na prieťahy v konaní hodnotená ako dôvodná vo vzťahu k celkovej dĺžke konania s ohľadom na charakter veci s poukazom však na úkony, ktoré súd vykonával, potrebu konštatovanú odvolacím súdom vykonať kontrolné znalecké dokazovanie.

V konaní dochádzalo aj k nečinnosti zo strany zákonnej sudkyne spôsobenej objektívnymi skutočnosťami, preťaženosťou sudcov i zataženosťou zákonnej sudkyne tak, ako

na to poukázala v rámci jej opakovaných práceneschopností v roku 2010, 2011, 2012, 2013 a aj v roku 2014, popri jej nápade vecí a ich rozhodovaní.

Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prietahom a tým k porušeniu práv sťažovateľov na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky...“

K vyjadreniu okresného súdu zaujal prostredníctvom svojho právneho zástupcu stanovisko sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 16. septembra 2014, v ktorom uviedol:

«V namietanom prípade ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Ako som už uvádzal v sťažnosti, zákon (OSP) ukladá súdu povinnosť rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do 6 mesiacov od začatia konania. Konanie možno predĺžiť, len ak z vážnych dôvodov a z objektívnych príčin nemožno vykonať dôkazy. Súd má povinnosť začať vykonávať úkony na vykonanie dôkazov bezodkladne po začatí konania (§ 176 ods. 3 OSP). Nič vo vyjadrení predsedníčky Okresného súdu Martin nedáva odpoveď na to, prečo sa súd týmito ustanoveniami všeobecne záväzného právneho predpisu neriadil.

Z výpočtu procesných úkonov vo veci..., ktoré na úvod vypočítava prvotné úkony duplicitne..., vyplýva, že súd vykonal prvý úkon na vykonanie dôkazov až dňa 11. 01. 2011... t. j. po takmer 2 a 14 mesiacoch od podania návrhu. Tento čas nespĺňa to, čo má na mysli ustanovenie § 176 ods. 3 OSP vo výroku „bezodkladne po začatí konania“.

Od 02. 02. 2011 súd zvažoval prerušenie konania a to z dôvodu, že sa viedli aj iné konania. Toto však nenavrhol žiadny z účastníkov konania a to ani v ostatných konaniach. Iba v tomto konaní súd zvažovaním prerušenia konania vytvoril medzi pojednávaniami časovú medzeru viac ako štyroch mesiacov.

Na pojednávaní dňa 10. 06. 2011 bolo nariadené znalecké dokazovanie a keďže mi stále nebolo doručené písomné vyhotovenie uznesenia, dňa 12. 08. 2011 (po ďalších dvoch mesiacoch) som podal sťažnosť na prietahy v konaní. Ďalšie tri mesiace však trvalo doručenie predmetného uznesenia. Vôbec vyjadriť sa k podanej sťažnosti trvalo zákonnej sudkyňi tri mesiace a to napriek lehote v zmysle ustanovenia § 65 ods. 1 zákona NR SR č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v aktuálnom znení.

Pre komplikáciu, ktorá nestojí na mojej strane však bol znalecký posudok doručený ďalším znalcom súdu až dňa 22. 05. 2012, t. j. po viac ako 11 mesiacoch od nariadenia znaleckého dokazovania na pojednávaní dňa 10. 06. 2011. Ako účastník konania sa môžem dôvodne domnievať, že súd by mohol v záujme plynulosti konania kontaktovať znalcov pred ich výberom v uznesení tak, aby boli ustanovení tí znalci, ktorí nebudú žiadať o vylúčenie z konania z dôvodu zaneprázdnenosti. Po doručení druhého znaleckého posudku dňa 13. 12. 2013 zákonná sudkyňa nariaďovala termín pojednávania až po 7 týždňoch a určila ho na deň 12. 03. 2014, t. j. tri mesiace po doručení znaleckého posudku.

Všetky tieto medzery - 2 a 1/2 mesiaca, 4 mesiace, 11 mesiacov a 3 mesiace, vytvoril bez akéhokoľvek príspevia účastníkov konania súd. Súd sa neriadil vyššie cit. ustanovením § 176 ods. 3 OSP. Tieto časové medzery v konaní nie sú prejavom naplnenia podmienky „bez zbytočného odkladu“, resp. „bezodkladne“.

Tieto medzery, ku ktorým došlo aj po podaní prvej sťažnosti na prietahy v konaní a po ospravedlnení súdu, nie je možné vysvetliť ani údajnou, súdom tvrdenou, skutkovou zložitou sporu. Súd sa bráni tým, že skutková náročnosť sporu vyplýva zo samotného charakteru predmetnej veci. No už spomínané ustanovenie § 176 OSP zaraďuje medzi konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých aj konania o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv. Teda zákon aj na tieto konania, ktoré, ako uvádza súd vo vyjadrení, sú „významným zásahom do práv a povinností rodičov a záujmov maloletého dieťaťa“, vzťahuje požiadavku osobitnej efektívnosti a rýchlosti. Súd neguje zmysel tohto zákonného ustanovenia. Zákon práve z dôvodov, ktoré sú podľa súdu jednou z príčin dĺžky konania, prikazuje konať osobitne rýchlo. Predlžovanie konania a jeho neefektívne vedenie je to čo zbytočne znásobuje zásahy do záujmov dotknutých osôb... Nič v ňom sa nevymyká z rámca konaní, ktorých potrebu efektívnosti zákonodarca osobitne zvýraznil. Som toho názoru, že ani jeden z účastníkov nespôsobil prietahy v konaní. O matke to netvrdí ani samotný súd vo svojom vyjadrení. Ku mne súd uvádza, že som mal využívať ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaniach a podávať námietky. V čase doručenia predvolania na prvé pojednávanie som bol mimo územia SR, no určite som nespôsobil to, aby súd určil ďalší termín pojednávania až o 4 mesiace. Dňa 26. 06. 2012 súd moje ospravedlnenie neakceptoval a vo veci pojednával a vydal rozhodnutie vo veci samej, t. j. prietahy som

nespôsobil. Pri poslednom pojednávaní som súdu uviedol že sa môžem zúčastniť pojednávania po 23. 06. 2014 a súd odročil pojednávanie z 20. 06. 2014 na 08. 07. 2014. Predĺženie konania o týchto dňí je teda spôsobené výlučne mnou...

Dovolím si podotknúť aj to, že súd koná nielen zdlhávo, ale aj neefektívne. Z obsahu zápisníc z posledných pojednávaní (12. 03. 2014 a 08. 07. 2014) je zrejmé, že súd sa stále dopytuje na to isté a „prešľapuje“ na mieste. Opakovane sme navrhovali výsluch znalcov a súd ich nevypočul ani jedenkrát. Na poslednom pojednávaní (08. 07. 2014) už musel môj právny zástupca súdu odpovedať na otázku, ktoré ustanovenie zákona ukladá súdu povinnosť vypočuť znalca na pojednávaní...

Faktom je, že vec nie je právoplatne skončená ani po štyroch rokoch od podania návrhu.»

Účastníci konania pred ústavným súdom súhlasili s tým, aby ústavný súd upustil od verejného ústneho pojednávania vo veci, ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania upustil, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 342/2010 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, posúdením namietaného konania ústavný súd konštatuje, že preskúmané konanie nie je po právnej stránke zložitú, ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Predmet konania, ktorým je návrh matky maloletej na vyslovenie zákazu styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom, však vyžaduje vykonanie dôkladného dokazovania aj prostredníctvom znaleckého šetrenia, preto vec možno považovať za fakticky pomerne náročnú. Tento faktor nemožno pri hodnotení postupu okresného súdu nevziať do úvahy.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní, ústavný súd zistil, že sťažovateľ, využívajúc svoje procesné oprávnenia (námietka zaujatosti voči konajúcej sudkyňi, zmena právneho zástupcu, žiadosť o odročenie pojednávania, niektoré výzvy konajúcej sudkyne neplnil sťažovateľ včas a súd ho musel na ich splnenie urgovať), prispel aj sám k zdlhavejšiemu postupu konajúceho súdu v namietanom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Okresný súd sám uznal, že v napadnutom konaní dochádzalo k prieťahom v konaní. Dochádzalo k nim podľa neho najmä „z dôvodov práceneschopnosti sudkyne a čerpaním dovolenky, preťaženosťou sudcov a zaťaženosťou zákonnej sudkyne, tak ako na to poukázala v rámci jej opakovaných práceneschopností v roku 2010, 2011, 2012, 2013 aj v roku 2014.“.

Navyše ústavný súd konštatuje, že konajúci súd si v niektorých etapách konania počínal neefektívne, napríklad písomnosti zasielal právnej zástupkyňi sťažovateľa napriek

tomu, že táto už skôr oznámila, že ho už nezastupuje, z dôvodu nesprávneho číslovania otázok pre znalca v uznesení bolo potrebné vypracovať opravné uznesenie, pri ustanovovaní znalcov okresný súd vopred nezistoval, či je znalec spôsobilý z hľadiska jeho zaneprázdnenosti vypracovať znalecký posudok v žiadanom termíne, preto sa stalo, že po oznámení ustanoveného znalca, že posudok nemôže vypracovať, bolo potrebné rušiť pôvodné uznesenie o ustanovení znalca a ustanoviť ďalšieho.

V súhrne, uvedený postup okresného súdu viedol k tomu, že okresný súd nielen že nenaplnil povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia 176 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého vo veciach starostlivosti o maloletých má súd povinnosť rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do 6 mesiacov od začatia konania, ale vec týkajúcu sa maloletého dieťaťa nerozhodol ani po štyroch rokoch od začatia konania. Takýto postup okresného súdu nie je ospravedliteľný dôvodmi, ktorými argumentoval okresný súd.

Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na farchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Vzhľadom na to, že konanie v predmetnej veci na okresnom súde nebolo ukončené, ústavný súd podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu prikázal, aby ďalej vo veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä, že v namietanom konaní ide o rodinnoprávnu vec, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 1 500 €.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, ktoré si uplatnil v sume 426,12 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie z 9. septembra 2014) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, spolu s režijným paušálom 3 x po 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada trov konania bola priznaná v celkovej sume 426,12 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2015